

B A R S I H I R L A P.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adnak vissza.

???

Írta: Dr. Török Mór.

Háromszor iszik a magyar. Annak hiszünk, ami legalább is háromszor ismétlődik meg. Ezért tettem három kérdőjelet e sorok címéül. Vagyis azt akarom ezzel kifejezni, hogy a hirdetett abszolutizmusban nem hiszek. Daczára annak, hogy két oly eset ismétlődött is meg, melyekből az alkotmány felfüggesztésére, tehát az abszolutizmus életbe léptetésére lehet következtetni.

A királyi felségjogokat az országban senki sem akarta sohasem és senki sem akarja ma sem megnyirbálni. Ha tehát az volna indoka a képviselőház gyors egymásután történt feloszlatásának, hogy ő Felsege a királyi felségjogokat védje meg, — akkor joggal mondhatom azt, hogy a magyar országgyűlés kétszeri feloszlatásából még nem kell feltétlenül az abszolutizmusra következtetni. Mert error in obiecto esete forog fenn, és mivel tévedni emberi dolog, a tévedést ki lehet javítani.

Azonban bizony könnyeimet el nem titkolhatom. Maga az a tudat, hogy az ország alkotmányának felfüggesztéséről egyáltalában szó is eshetik, kell, hogy minden magyar embernek elfacsarja a szívet, hogy könnyeket hullassunk fájdalmunkban.

Mindenkép elszomorító jelenség az, hogy a magyar király nem értette meg nemzetét, — vagy, hogy félreértette. Igazi tökéletes alkotmányos államban ennek nem volna szabad megtörténnie. Az összhangnak, az egyetértésnek, a vállvetett egymást boldogító hasznos tevékenységnek egy pillanatig sem volna szabad szünetelnie. A szent korona egységes fogalom, melynek részei, alkatrészei szét nem húzhatnak, mert különben az egész semmisül meg s nem csupán annak kisebb-nagyobb töredéke.

De vajjon ha mindég azt hangoztatjuk, hogy a magyar király nem értette meg a nemzetet, vagy hogy félreértette, — eléggé voltunk-e tárgyilagosak, elég bölcsen, elég okosan láttuk-e a helyzet igazi képét?

Nem szükséges ma a nemzeti érzést, az alkotmány sérthetlenségéhez való őszinte magyaros ragaszkodásunk érzelmét mesterségesen izgatni, — tökéletes ez a mi érzésünk. Szabad és megengedett ennél fogva, hogy vérmérsékletünkön uralkodva, az imént felvetett kérdés megfordítottját is felvethessük.

Tudom, — veszedelmes így a kérdés. Veszedelmes azért, mert ma a tényleges hatalom felett nem a nemzet rendelkezén, — gyöngeségét a nemzetnek aligha szabad illetén mód az erkölcsi hata-

lom, az igazság terén is elárulnia.

Számoltam ezzel. De meggyőződés az, hogy vagy van igazság, vagy nincs. Ha van igazság, — nincs mit eltitkolnunk, az igazság így is, úgy is kiderül.

A visszafordított kérdés pedig így hangzik:

Nem forog-e fen vajjon az az eset is, hogy a nemzet sem értette meg a magyar király jó szándékait, vagy hogy legalább is félreértette?

A kérdés fel van vetve. Tehát foglalkoznom kell vele.

Tisztázzuk a tényállást. Minden pernek ez a quintessenciája.

Le nem tagadható tény az, hogy a király a magyar alkotmányra letett esküjéhez való ragaszkodását állandóan hangoztatta és hangoztatja.

Ugyszintén azt, hogy uralkodói főfeladata népeinek, tehát magyar népének is boldogítása.

Most felmerült a vita király és nemzet között.

Egyik kontraktusra hivatkozott, mely szerint a hadsereg nyelvében csak neki van joga dönteni. Ez a király.

A nemzet pedig azt vitatta, hogy az alkotmányos nemzeti állam fogalmából következik, hogy a haderő felett a nemzet is rendelkezék.

A király a hadsereg magyar részében a magyar vezényleti nyel-

TÁRCZA.

X—Y—?

Írta: Hovesi Jozsef.

Nem hiába tanította Asztalos Jenő egyetemi tanár ur a kémiát. Az életben is elemeire bontott ő minden tünetet, minden érzést, minden jelenséget, mely a figyelmet csak némileg is képes volna lekötni. Az analízis kegyetlen ridegségével vizsgálta a virág illatát, a nő mosolygását, a szív érzéseit, a lélek hangulatait, szóval mindazt, aminek hatása volt akár érzelmi világára, akár fizikai életére. Vizsgálódásainak lombikjaiba helyezett minden ilyen szokatlan tünetet és éles elméjének kén-savaival bonczolgatta elemeire még a legsubtilisebb érzéseket is.

Még az olyan érzést is, mely a léleknek az, ami az agave virágzása, mely egy ember életében egyszer mutatkozik, az oly érzést is, minő a szerelem, még azt is képes volt lelkének góresővével analizálni, bonczolgatni, vizsgálgatni, rejtelmes alkatrészeit kutatgatni, keresgélni.

Mindenesetre sajátságos, hogy Asztalos Jenő az egyetemen a kémia nyilvános rendes tanára mindezek daczára hiába bujta rejtelmesen fölszerelt laboratóriumát, hiába temetkezett lombikok és körekek közé, hi-

ába élte bele magát a parányok világába, ő sem kerülhette el a sorsát. Laboratóriuma ablakán besurrant, a lombikok közül feléje vigyorgott hunczut, esábitó mosolygással, parányainak világát is fölzigatta az a rejtelmes esodaerő, mely benne lüktet az egész mindenségben, mely bimbóba szökteti a rózsafát, mely dalra készíti a pacsirtát, mely szikrázó fényt ad a csillagoknak: az édes, a mindenható szerelem.

A mikrokozmoszt kutatta és egyszerre csak hatalmának szertelenségével ejtette fogságba a lelkét az az érzés, mely az egész makrakozmoszt betölti.

Asztalos Jenő tanár ur szerelmes lett.

Lombikjai és góresővei között a rejtelmes fluidumok világában ott lebegett folyvást a szemei előtt egy mosolygó női arc, két ragyogó szem, melyekben bűvös szikrák delejes ígérettel égtek. És a savak és vegyi szerek maró szagából is mint egy zegy zenekar zürzavaros hangjai közül a bánatosan zengő lyrai motívum, tört elő a chyprenek hódító illata. Annak az édes parfümenek az illata, melyet Angela községében mindig érzett.

A vegyi tudományok tekintélyes professzora nem tudott szabadulni Angela kisaszony szépségének csodás varázslatától. Hiába temetkezett tudományos műhelyébe, az az isteni szép leány ott volt mindig mellette, ő látta szemeinek bűvös tekinte-

tét, ragyogó szépségben mosolygó arcát és egyre hallotta hangjának édes zengését.

De ez a rideg tudós professzor még ezt a szent érzést is profanizálta.

Érezte, tudta, hogy édes rabságba esett, de keresni, kutatni, elemezni kezdte az erőt, mely a lelkét meghódította.

Vajjon mivel hódította őt meg az a lány? A szépségével. És miből áll az ő szépsége?

Kezdte bonczolgatni a leány bájait, akár valamely enervált francia regényhős, O'Monroy alakjai közül.

A termete Praxiteles vonalaira emlékeztette. Némileg Parolus Durand esetjére is. Ezzel ígérte volna meg? Vagy tán merészen pisze orrocskájával, a melynek czimpái oly vad érzékiséggel mozognak? Kis fekete fejével talán, melyet úgy mozgat jobbra és balra, ha az emberre hallgat, mint egy kíváncsi madárka? Vagy tán küssé rövidlátó szemeivel, melyeket félig mindig lehuny? Piezi szájaeskájával, melyet faunszerűen tart nyitva, hogy apró egérfogait látni lehessen? Vagy pedig karesu természetével, lebegő járásával, rózsás körmű ujjával? Avagy tán csodásan zengő hangjával remegtette-e meg a szívet? A chyprevel-e mely testének bódító illatával vegyült össze?

Elemezte, elemezte, de nem tudott rájönni. Ugy tetszett neki, hogy Angela csodás varázsereje nem a részletekben, hanem

vet megvalósítani nem akarja, mert a hadsereget, az államot félti. A nemzet pedig czéljául tűzte ki ezt, mert ezt az önállóság nélkülözhetlen feltételének látja. Ezek körül forog a sulypont.

Nos, mélyedjünk bele a vitába.

Ő Felsége minden alkalommal az állam jóléte és alkotmányos esküjéhez való ragaszkodásával indokolja elhatározásait és cselekvéseit. A nemzetnek is az állam jóléte, boldogsága képezi végeztelét és ezt csak alkotmányához való törhetetlen ragaszkodásával véli elérhetőnek.

Tehát mit tapasztalunk? Azt, hogy király és nemzet tulajdonkép egy czél felé haladnak és még hozzá egy főúton is.

És ezzel meg is adtuk a viszszafordított kérdés választát. Azt a választ, hogy a mai nemes, szép küzdelemben a nemzetnek sem lett volna szabad szem elöl téveszteni, sőt mindég kiemelve kellett volna hangsúlyoznia, — hogy király és nemzet között nem a lényegben van eltérés, csak abban, hogy melyik tért le a főútról, ugyanazon irányba vezető mellék-ösvényre.

Nem arról van szó, hogy megadjuk magunkat.

Nem arról van szó, hogy megálazzuk magunkat.

Nem arról van szó, hogy meghátráljunk, szégyenletesen megfutamodjunk.

Arról van szó, hogy a szent korona két egyenrangú tényezője király és nemzet között az összhangot keressük.

Arról van szó, hogy megtaláljuk a közös utat király és nemzet részére.

Arról van szó, hogy békés összműködésben éljen nemzet és király.

A nemzetnek a nemzeti nyelv és függetlenségének, alkotmányá-

nak egyéb nemzeti kellékeihez ragaszkodnia kell.

De a megvalósítás módja és eszköze tekintetében királyával kell egyetértő megállapodásra jutnia.

Az eszközök és módok miatt a főczél: alkotmányunk sérthetlenségét és az állam boldogságát sem kockára tenni, sem feláldoznunk nem szabad.

Bizunk a magyarok Istenében, ki jóra fordít mindent.

Mert „megbűnhődte már e nép a multat és jövődőt.”

A nők választójoga.

Irta: Dr. Márkus Dezső budapesti kir. ítélőtáblai bír.

Parlamentaris államban kell, hogy mindenki, aki a törvénynek alá van vetve, aki annak engedelmeskedni köteles, aki közterheket visel: beleszólhasson a törvényhozó választásába. A népképviselőten nyugvó alkotmánynak elemi tétele, hogy minden teljeskorú állampolgárnak joga van részt venni hazája és így közvetve saját sorsának intézésében is olyképen, hogy képviselővel azt bizza meg, akiről felteszi, hogy érdekeit legjobban fogja érvényesíteni. Magától értetődik tehát, hogy e véleménye kifejtésére minden teljeskorú állampolgárnak, tekintet nélkül nemére, módját is kell nyújtani.

Hazánkban az összes állampolgárok jogegyenlőségét nemi különbség nélkül, számos törvény biztosítja. Hogy csak egyet említsünk, a magyar állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló 1879-iki törvény közjogi szempontból nem tesz semmiféle különbséget férfi és nő között. Mindazok a törvények, amelyek az állampolgárokra kötelezéseket rónak, — a védkötelezettség kivételével, — férfiakra és nőkre egyaránt kötelezők. Ebből pedig az következik, hogy a politikai jogoknak a nőktől való megtagadása csak az évezredek előtt keletkezett és azok folyamán megszokott előítéleteken, valamint a férfiaknak egyoldalú és elfogult gondolkozásmódján alapuló óriási igazságtalanság. Amikor tehát a törvényhozás a nőktől kifejezetten megtagadja az országgyűlési választójogot, — egy sorba helyezi őket azokkal, akik büncselekmény elkövetése okából nem bírnak választójoggal, ugyszintén azokkal, a kik

kiskorúság okából, vagy azért nem vehetők fel a választók sorába, mivel elmebeli fogyatkozás miatt gondcokság alatt állanak.

Ezzel pedig választási törvényünk a nőnek mindezeknél a személyeknél sokkal kevesebbre becsülését fejezi ki. Mert hiszen a 18 éves ifjúból 20 éves korában lehet választó, de a családját a legnagyobb önfeláldozással fentartó hitves és anyja sohasem részesülhet ebben a jogban. És a legnagyobb gonosztevő, amikor politikai jogainak újból élvezetébe lép, ismét szabadon gyakorolhatja a „legszebb polgári jogot”, mely azonban sohasem jut osztályrészül annak a nőnek, aki talán emberi kötelességeit példásan teljesíti. Mintha csak azt akarná a férfiak törvényhozó testülete ezzel föltüntetni, hogy még az erkölcsileg és szellemileg legalaesonyabban álló férfit is akkor, amikor az állam ügyeiben való részvételtől van szó, nagyobb értékű és magasabb rendű lénynek tekint, mint a szellemileg és erkölcsileg legmagasabban álló nőt.

Nem igaz, hogy a nők átlagos műveltségi foka alaesonyabb, mint a férfiaké és hogy ebből az okból nem ruházhatók fel a politikai jogokkal, különösen a választójoggal. De ha igaz lenne is, miért nem adott a törvényhozás választójogot legalább azoknak a nőnek, akik magasabb műveltségüket oklevéllel képesek bizonyítani, ugyanolyan oklevéllel, a milyennek alapján választási törvényünk a férfiaknak — jövedelmükre való tekintet nélkül, — megadja a választójogot. Érthetetlen és semmivel sem menthető mulasztást követett el a magyar törvényhozás akkor, amikor annak idején nem adta meg a nyilvános élet minden terén a férfiakéval egyenlő választójogosultságot azoknak a nőknek, akik tudori, orvosi, tanári, tanítónői stb. oklevéllel bírnak, mikor az oklevél megszerzésének előfeltételei a nőkre és férfiakra nézve teljesen azonosak.

Téves nézet az is, hogy a természet állja útját a nők és férfiak egyenjogúsításának. Tisztán az ezredéves gyámság okozta hogy a nők oly kevésbé önállóak, hogy a férfiaktól annyira függők lettek.

Igen gyakori ellenvetés az is, — hogy a nők maguk sem akarják a szavazati jogot. Ez az ellenvetés, a nők egy részével szemben alkalmazva, nem egészen alaptalan, de nyilván arra a szomorú körülményre vezethető vissza, hogy a nők átlaga, csak úgy mint a férfiaké, ma még nem képes felfogni a politikai jogok birtokának óriási horderejét és azt, hogy a közügyekben komolyan és hasznos módon részt venni mindenkinek elsőrendű kötelessége.

egész lényében nyilatkozik meg. A praxitelesi vonalakban, pisze orrában, fejében, tekintetében, mosolygásában, járásában, kezében, ujjainak rózsás körmeiben, hangjában, testének illatában. Mindezekben együttvéve.

És a kémia és az analysis tudós professzora behunyta szemét és lombikjai és görésővei között ábrándozni kezdett a szép Lovassy Angeláról, Lovassy Angela karcu derekáról, lengő járásáról, álmag szemének bűvös varázsáról.

Lelki emócióját algebrai képletekben is leírta: $X - Y = ?$ mi azt akarta jelenteni $X -$ Jenőnek $Y -$ Angela nélkül az élet egy nagy kérdőjel.

* * *

Nagyon el volt merülve.

Már harmadszor kopogtak a laboratorium ajtaján, mikor meghallotta.

Kocsis Géza lépett be, az irodalom tanára. Neki régi, jó barátja. Asztalos Jenő megsimogatta homlokát, hogy elűzze ábrándjainak igézetét, a barátja elé ment és kezét nyújtotta neki.

Az irodalom és költészet tanára páratlanul komoly arcot mutatott és nagyon hallgatag volt. Látszott rajta, hogy lelkét súlyos aggodalmak békői tartják fogva.

Leült a nagy karosszékre, nagyokat pőfékelt britanikájából és igen egyhangú feleleteket adott barátja kérdéseire.

Hosszu, néma hallgatás után Asztalos végre megkérdezte:

— Mi bajod? Mi bánt? Miért vagy olyan szótalan?

Kocsis Géza hosszú, kémlő tekintetet vetett barátjára, olyan tekintetet, melyel mintha a lelkébe akart volna látni.

Gyermekkoruk óta ismerték egymást. Mint serdülő ifjak, mikor nekimentek az élet küzdelmeinek, örök barátságot fogadtak, a sikereket ugyszólván egyenlő kardcsapásokkal, lépésről-lépésre együtt csikarták ki a sorstól és most, mikor mindketten már ezélnál voltak, megmaradtak hűséges, odaadó, igaz jóbarátoknak.

Kocsis Géza nem is állott tovább ellent barátja faggatásainak.

Kitárta neki szívet.

— Érthetetlen lesz előtted kedves Jenőm, ki a pozitív tudományoknak vagy apostola, érthetetlen lesz bizonyára előtted, ami velem történt. Képzeld csak kedves öregem, megmozdult a szívem. Addig magyarázgattam az egyetemen a lyrát, addig tolmácsoltam nagy költők lelkének vulkánikus emócióit, amíg magam is lyrái érzékeknek estem rabságába. Szerelmes vagyok kedves barátom, érted: szerelmes vagyok!

— Szerelmes vagyok édes Jenőm, egy kis leánykába, akit a teremtés azért ruházott fel annyi bájjal, annyi testi és lelki

szépséggel, hogy mintát adjon az emberiségnek a nő ideáljáról. Oly szép, oly ígésző és én úgy szeretem! Azt hiszem örömmel tudnék meghalni érte, oly lelki örömmel, mint ahogy a hit fanatikusai a máglyára léptek. Szeretem őt, remeg a lelkem attól az aggodalomtól, hátha nem viszonzná érzelmeimet. Tudom, bizonyos vagyok benne, hogy nélküle semmi tartalma sem volna reám nézve ennek az életnek. Nem is bírnám ki ezt az életet, ha róla le kellene mondanom! És ez a nagy érzés, a mely egész lelkemet betölti, félenkké tesz. Nem merem megmondani neki. Oly nagy dolgot — hiszen egész életemről van szó! — kell kockára tennem, hogy gyáva félelem fog el a gondolatra, hogy magam lépjek elébe és megvalljam neki végtelen érzéseimet. Azért fordulok hozzád, te drága jó barátom, gyermekreményeim és ifju érzéseim osztályosa, azért fordulok hozzád, hogy légy te érzelmeim tolmácsa előtte, akit szeretek és akit te is egészen jól ismeresz.

— Én? — kérdezé csodálkozva Asztalos Jenő, — Hát én ismerem?

— Persze. Sőt úgy tudom, igen rokon-szenvesnek találod te is.

Oly kevés nőt ismert Asztalos tanár ur, hogy barátja szavaira aggdó sejtélem fogta el.

Kissé rekedtes hangon kérdezte:

A nők választójogát ellenzők táborának legfontosabb ellenérve végül az, hogy ha nőknek megengedik a politikával való foglalkozást, akkor el fogják hanyagolni otthonukat és családjukat. Ezt az ellenvést azonban minden egyéb válasznál és érvnél jobban megegyezik azok a tapasztalatok, amelyeket oly államokban szereztek, ahol a nők több vagy kevesebb politikai joggal bírnak. E tapasztalatok mind megannyian megegyeznek abban, hogy a nőknek politikai jogokkal való felruházása a társadalom erkölcsére a lehető legkedvezőbb befolyással volt.

A szellemileg és erkölcsileg megerősödött nő mindenkor sokkal biztosabb és megbízhatóbb támasza lesz a családjának, mint az alárendelt és függő helyzetben levő nő a jelenben; a szellemben is magasabban álló nőtől bizton reméljük a családi életnek a mainál sokkal nagyobb bensőségét és szilárdságát.

Meg kell adni tehát a magyar nőnek is a választójogot, a magyar közélet hasznára, a magyar törvényhozás elfogulatlan gondolkodásának dicsőségére!

Krónika.

Vegyes ügyek.

Ujságírói panaszom.

Mint ujságírónak nem volna szabad panaszkodnom, de hiszen ma sok olyan történik, a minem nem volna szabad történnie. Visszaélek hát én is egyszer a szabad és nem szabaddal. Panaszodom mint ujságíró. Helyesebben mint ujságtulajdonos. Az aranyosmaróti két pénzintézetre panaszodom. Három éve, hogy ujságomat alapítottam. A három év alatt ép háromszor készült el a két pénzintézet mérlege. Erkölcsi kötelessége lett volna a két pénzintézetnek, hogy a mérlegeket lapomban hirdettesse. Mert ezzel ugyan a saját érdekeiket is védik, de viszont lapomat is támogatják. És ők egyetlen egyszer sem hirdették a mérlegeiket lapomban. De azért a „Barsi Hirlap” fennáll. No mert sem a két pénzintézet támogatásának hiánya, sem egyéb közismert, személyes jóakarómnak nem tekinthető ellenség bosszúja nem fogja megakadályozni tudni, hogy meg ne jelenjen. De kérdem, mi okból tart a pénzintézetek tüntetése? Azt hiszem, a vezetőség személyeskedik irányomban. Nem csak hiszem, mert ez csak gyanakodás volna, hanem biztosan tudom is. No hát így annál esunyább az eset és még annak is el kell ismernie, hogy jogom van a nyilvánosság előtt panaszkodnom miatta, a ki nem na-

gyon rokonszenvez ugyan velem, de értelmes, eszes és jellemes lény. Különben nem bosszant a dolog és beesülemre mondom, hogy 100 pengő forintokért sem adom, hogy ezt a tényt megrögzíthettem nyomdafi-festékkel.

Üzenetek Sényi Kálmán főispántól, alias megyefőnöktől.

Megerkezvén e főispán, mint a helybeli sajtó egyik képviselője, kötelességemnek ismertem, hogy beszéljek vele, mert a közönség szeret tájékoztatva lenni és mert kötelességem a közönséget tájékoztatni. Segített ezen feladatom megoldásánál Dr. Gyikos Mihály ügyvéd-társam. Ez azt jelenti, hogy együtt kerestük fel a főispánt. Üzeneteket hoztunk, melyekről az alábbiakban számolok be. Megjegyzem, hogy Dr. Gyikos Mihály előszóval adta át a vármegye alispánjának s aztán magam is megértesítettem előadásait az alispán előtt, — előszóval. Tehát mi az üzenet? Az, hogy a mai közgyűlésen mindenképp ő fog elnökösködni. Tíz órákor meg fog jelenni a vármegye közgyűlési termében és elfoglalja az elnöki széket. Ha az alispán már megelőzte volna, udvariassan felhívja őt az elnöki szék átadására és ha kell brachiummal is érvényt szerez akarátának. A ki őt a közgyűlési teremben inzultálni merészezi, az halálra. Hogy mért, nem tudom, nem mondta meg. Legjobb szeretné, ha a 22-iki közgyűlés nem tartatná meg. Ha a vármegye egyáltalában tisztán csak passzív viselkednék, mert úgy tudja, hogy ha sokat fog a vármegye okoskodni, királyi biztost küldenek a nyakára, aki feloszlatja a törvényhatóságot. Pedig jobb volna a vármegyének, ha ő adminisztrálná. Mert ő nem a kedélyeket elmérgesíteni jött, hanem azért, hogy a vármegyében békét teremtsen. Ezt ő úgy fejezte ki, hogy paczifikálni akarja a vármegyét. E célból szükséges, hogy a megyei tisztviselők az erkölcsi presszió alól felszabaduljanak. Hogy kinek-kinek a saját enlékére bizassék, akár-e hivatalában maradva engedelmessé. Mert bizony mindenki fel lesz nyilatkozattételre hiva és a ki megtagadja a nyilatkozatot, az rövid uton el lesz mozdítva. S kár volna szerinte idegen elemekkel telerakni a vármegyét, midőn bizonytalan, hogy a mai rendezetlen közállapot meddig tart. Lehet, hogy csak 1—2 hónapig, de az is lehet, hogy több évig. Tervbe van véve ugyan a választások megtartása. De a választás is bizonyos rendszer mellett lesz megtartva. Mozgólódnak a szocialisták, a kik a mai parlamenti többséget aligha meg nem fogják törni.

Különben, hogy helyi érdekű maradjon, kijelenti, hogy most már állandóan itt fog maradni és elvállalt feladatát meg fogja valósítani. Személye iránt nem kell bizalmatlannak lenni, mert ő konciliáns akar lenni, aki az ellentétes véleményeket is tiszteletben tartja. A tisztviselőktől más nem követel, mint hogy a törvényes rendeleteket hajtsák végre, de ezek közzé tartozik természetesen az önkéntes adók beszedésének és az önkéntes ujonczokra vonatkozó rendelkezések foganatosítása is.

Kényszerűségből.

Zlinszky Lajos helybeli vendég-lős tudvalevőleg jó ellenzéki magyar. És Zlinszky Lajos mégis kénytelen szálást és ételt adni a főispánnak. Mert fül-és szemtanuja voltam annak a jelenetnek, midőn őt erre a főispán italmérési engedélyének megvonásával kényszerítette. Ételt és ital kiszolgáltatását koresmáros meg nem tagadhatja. A fenyegetés ugyan nem valami szép dolog magában véve, de jelen esetben törvényes. És így Zlinszky Lajos már a büntetőtörvénykönyv alapján sem büntethető, mert nem számítható be valamely cselekmény annak, ki veszélyes fenyegetés hatása alatt cselekszik. — Zlinszky Lajos esete különben izlettől szolgálhat a legközelebbi jövőben bekövetkező dolgok ezira sorozatának. Végül még azt hangsúlyozom, hogy ha Zlinszky előzetes fenyegetés hiányában nyilatkozta is volna ki, hogy ad enni, ami pedig nem úgy történt, akkor sem vétett a hazafiság ellen. És így mindenkinek le kell vonni belőle a tanulságot, hogy addig ne ítélje el a társát, míg védekezését meg nem hallgatta.

Borongó Farsang.

A mi idej farsangunk nem olyan vidám, mint az eddigiek voltak. Mélységes fájdalom tartja fogva a hazafiai sziveket s feltámadnak az ötvenes évek szilaj borongásai, aggódunk, busulunk, mi lesz ezzel a sokat hányatott ezerszázados hazával.

Most igazán sirva vigad a magyar. Annyira vagyunk már a közszellem átalakulásában, hogy nincs egyetlenegy alkalom sem, melyen ki ne törne a hazafiai keserűség a lelkekből és talán sohse énekeltek annyiszor a himnuszt és a Kossuth-nótát mint most.

Hát csak nótázzunk, busuljunk. Egyebet ez idő szerint úgy sem tehetünk. Ott alszik ugyan még mindig a szívek fenekén a remény, hogy az egész nemzeti életünkre ólomsúlylyal nehezedő válság mégis csak

— Ki az a leány?

Mint a szabadkőművesek a szent szót, remegő áhitattal sugta meg Kocsis Géza a leány nevét:

— Angela.

Asztalos Jenő olyasvalamit érzett, mint ha a laboratoriumában levő összes vegyi elemek hirtelen összeolvadtak és eget rúgódtató robbanással pusztítottak volna...

Tehát a barátja is Angelát szereti!...

Alig volt annyi ereje, hogy nagy felindulását elrejtse.

Megigörte barátjának, hogy majd beszél a leánynyal...

Mikor aztán Kocsis Géza magárahagyta, átengedte a lelkét rémséges fájdalomnak, leborult az asztalra és eltemette az arcát. Nagyon szenvedett.

A lelki szemei előtt pedig csak ez a félelmetes képlet lebegett:

X—Y=?

* * *

Nagyon szenvedett szegény Asztalos Jenő. Barátjának vallomása szinte elkábította. Majdnem kedve támadt bevallani mindent a barátjának s megküzdeni vele azért a szeretett leányért. De amint ott a csendes laboratoriumban lelkét a nagy bánatnak átengedte: hirtelen világosság lobbant a lelkében. Nem ő róluk van most

itt szó, nem az a kérdés, hogy ő szereti Angelát vagy a barátja? Arról van itt szó, hogy a leány szíve ki felé hajlik, feléje-e, vagy pedig Géza felé?

Ime most itt az alkalom, hogy a leány lelkében olvashasson.

Oda fog menni eléje és közli majd vele a barátja érzelmeit. Őszintén, hiven fog eljárni küldetésében. Hiszen ezzel a saját érdekeit is szolgálja. Barátját a legkedvezőbb világításban fogja feltüntetni, reszkető szavakkal fogja tolmácsolni szenvedélyes égő szerelmét. És így lesz alkalma megtudni, mi lakik a leány lelkében. Magáért ő sem lett volna egész biztos szószóló, de a barátjáért! Elesen a szemébe fog nézni és ha csak egy pillanatra is habozni fog, ha tétovázni fog, ha elutasítaná... Oh, ha elutasítaná!... Akkor, de csak akkor tárná fel előtte a saját lelkét, eget ostromló, lánggal égő saját szenvedélyét.

A leány válasza fogja azután megpecsételni az ő életét, az ő sorsát. Ez a felelet fog dönteni az ő boldogsága felett. És akármilyen lesz is a válasz, ő bele fog nyugodni. Ha szereti Gézát, legyenek boldogok. Sohasem fogja elárulni lelkének izzó titkát. Magába fogja rejteti és czipelni fogja egész életén át némán és hallgatagon a szenvedések súlyos keresztjét.

De ha nem szeretné... hanem Gézát szeretné, oh akkor... akkor föltépi lelkének titkos pecsétjét és fölajánlja a szeretett leánynak egész életét...

* * *

Szegény Asztalos Jenő tanár szívének lobogó szenvedélye bizony örökös titok maradt. Nem került rá a sor, hogy a lelkét a szeretett leány előtt kitárja.

Mikor Lovassy Angelának megvallotta hogy mennyire imádja őt Kocsis Géza és hogy ennek nincs más álma, minthogy az egész életét neki szentelje: a leány arca egyszerre lángba borult. Az édes boldogság hajnala derengett rajta...

Szilárd, erős hangon közölte ezután Kocsis Gézával, hogy övé a menyország és egyetlen kis sóhajtással sem árulta el, hogy az ő életének minden reménysége összeomlott.

Visszament a laboratoriumba és a nagy komor, sötét csendben leborult az asztalra és eltemette az arcát.

A lelki szemei előtt pedig láthatatlan kezek egyre irták a szomorú algebrai képletet:

X—Y=?

Ő nélküle kérdőjel az élet...

véget fog érni, de ez a remény csak alszik, ellenben annál éberebb, hangosabb a bánat szava, a mely kikiált minden hazafi jelkéből.

Sirva vigadunk ezen az ideai farsangon. Sirva vigadunk, mert aggódunk édes hazánk sorsa felett. Sötét felhők boronganak a magyar horizonton s nem tudjuk, nem csap le belőlük a sujtó villámok árja? Adja Isten, hogy meleg napja a békének széjjeljelje a sötét felhők táborát.

De nemesak a hazafiúi bánat hat nyomasztólag az ideai farsangi hangulatra. A kereskedelem és ipar terén még alig észlelt pangás van az idén s nemesak kedvünk nincs a mulatásra, de pénzünk sinesen.

Annál rosszabb, hogy sokan nem számolva gazdasági helyzetükről mindennek daczára testestől-lelekestől odadobják magukat a farsangi hangulatnak s mulatnak, vigadnak, míg nem az éjjelezéstől bágyadtan roskadnak össze és — teljesen kimerült a hitelük.

Igaz, hogy úgy is nyújt elég nyomorúságot az élet, hát vigadjuk ki magunkat legalább farsangkor. Így érvelnek a könnyelműek, de arra nem gondolnak, egy vidáman eltöltött farsang nem ér fel az utána következő hónapokig tartó nélkülözéssel. Nincs az a kitünő mulatság, a mely megérné azt a rosszat, a mit a nyomorúság, a nincsetlenség hoz.

Spekulálnak ilyenkor a lányos mamák is. S erre viszik a bálókra leányait, hátha akad valamelyik francia négyes alatt egy olyan tánczos, aki nemesak tánczol és udvarol, hanem meg is nősül. — Persze minden mulatságon más és más öltözékben jelennek meg a hölgyek s ezek után nem csodálható, hogy a bálózó polgári család néhány száz koronát dob ki a farsang előtt. Pedig hát micsoda tévesztett spekuláció manapság bálba vinni a leányt azért, hogy ott keressenek völegényt a számmára! A mai fiatalság már reális nevelésben részesült, ha már nagy nehezen el is szánja magát a nősülésre, nem a tánczterembe megy asszonyt keresni, hanem megy — a telekkönyvbe vagy a konyhába, hogy megtudja micsoda gazdasszony lesz a leányból. Száz és száz mód van arra, hogy fiatal emberek megismerkedjenek azzal a leánnyal, a ki érdeklí őket — minek akkor az a nagy kiadás a bálókra?

De még hagyján lenne, ha nem dulna olyan nagy mértékben az urhatnomság köztünk. Csinos báli ruhát olesón is lehet készíteni, de olesó báli ruhában járni nem sikk! Selyem, bársony, párisi, bácsi, vagy legalább is budapesti szabónak kell elkészíteni négyeszeres és hatszoros áron a báli ruhákat, a melyeknek okvetlenül szebbnek és drágábbnak kell lenniök, mint a sógor-néé, vagy a fűszeresnéé. Két kézzel dobáljuk a pénzt a farsang alatt és a rövid hopp után következik a hosszú kopp!

Áll még javában a farsang széles Magyarországon. Fénytelen kivilágított tánczterekben, czigányzene, pezsgő mellett busulunk a hazáért, mintha valóban semmi egyéb dolga nem lenne már a magyarnak, mint sirva vigadni.

Pedig nem sirva vigadásra, hanem cselekedetre van ez az ezeresztendő néptanító. Alkotnunk, dolgoznunk, küzdünk kell, hogy megmaradhassunk mi és megmaradhasson a hazánk.

Tanügy.

A néptanítók kötelelességeiről.

(Vége.)

Vannak, kik a czélra nézve dióhéjba szoritott kézikönyvecskéket használnak s eljárásukat azzal indokolják, hogy így az egyes tudományokból általános ismeretet s biztos áttekintést nyernek a gyermekek; mások terjedelmesebb kézikönyvet adnak a gyermekek kezébe s a nevezetesebb tárgyak körül csoportosítják az ismeretbővítő adatokat. Ha azonban figyelembe vesszük, hogy a tudományos rendszer szerint való tanítás a közép- és szakiskolák feladata, ha nem szűnünk meg soha figyelmünket

az elemi iskolai tanítás végeztélje felé fordítani, ha úgy tekintjük a népiskolákat mint a melyek az emberré-tétel utegyengető s az önmunkásságra való ösztönzésnek helyes: akkor be fogjuk látni, hogy a rendszeres tanítás által gépeket, vagy csekély képzettségű, de magukat fitogtatni szerető áltudósokat neveltünk. Avagy ki merné állítani, hogy népiskolában a gondolkodó és kutató emberi ész csekély mértékben is kielégítenők; nem inkább arra való hely-e az, hol fel kell ébresztenünk a kutatás vágyát?

A természeti tárgyak, események vagy okok sokféleségét csodáló gyermek s annak élénk kedélye, valljuk meg őszintén, nem nagy barátja rendszeres, monoton haladásnak, hogy olyan sok gyermekben csökken a szorgalom és tanulási vágy, annak oka ama járom, melyet rendszernek neveznek; mert a gyermeki lélekre vonzó kedélyesség s nem a mélyes tudományok kitérása hat. Én a magam részéről a legszerencsétlenebbnek tartom az olyan tanítót, a ki feleslegesnek tartja leereszkedni a gyermeki ismeret színvonalára, hanem sokat feltételezvé annak képzettségéről, azt magához akarja emelni erőszakosan. Az ilyenek aztán belemélyednek a tudományos magyarázatba, a gyermekek pedig hallják, de nem értik, látják, de nem szemlélik a reájuk nézve idegen nyelven szólót.

Tanítás alkalmasszerűleg: ez azoknak jelszavuk, kik az ismeret közlés eszközüül az olvasókönyveket tekintik. Kik olvasmányok által nyújtanak ismeretet növendékeiknek, egyetlen tárgyat sem vesznek fel önmagáért, hanem hogy kutatási vágyukat felébresszék s őket önmunkásságra serkentsek.

Az így vezetett gyermek kezében kules az olvasás, melylyel bármely perczben benyithat a tudományok tárházába. Ez, miért üdvözljük és üdvözlőnk örömmel a sok kézikönyv helyett a természetrajzi, földrajzi stb. olvasókönyveket.

Ám, hadd kalandozzanak hát a tudomány tág mezején a rendszer szerint haladók s higgyék, hogy gyermekeik ismeretekkel bővelkednek; mi reméljük, hogy az alkalmasszerű tanítás által, bár kevesebb ismeretet nyújtanak is, annyira erősítjük a leendő ember felfogó tehetségét s felkeltjük önmunkássági ösztönét, hogy az életben nem fogja magát szenvedőlegesen viselni, de az önképzés által eljut emberi méltóságának tudatára.

A fegyelem fenntartására irányuló eszközökről sokat irtak már hírneves paedagógusaink, a tekintetben valóban áll Amos Comenius ama mondása: „Fegyelem nélkül az iskola olyan, mint a malom víz nélkül!” Mielőtt a fegyelem fenntartásáról pár szóban a magam szerény nézetét előadnám, egy a gyakorlati életből vett példát hozok fel. Mikor a gyermeket először iskolába hozzák (falusi népiskoláról van szó) megtörténik, hogy némelyik fején feledi kalapját s ha többen jönnek össze, minden tartózkodás nélkül kezdetét veszi a vidám gyermeki eszegetés, mely lassankint lármává fajul s nem ritkán veszekedéssel végződik. Kik az új polgárokat eme tetteikért rosszul tekintet, dorgálás, vagy éppen testi fenyegetés által akarják a rend járma alá szorítani, balgatag dolgot cselekesznek; az iskolát börtönnnek, a tanítót pedig kinzó mesternek tekintik a gyermekek s óhajtvalesik a perczet, melyben elvesztett szabadságukat visszanyerhetik.

Szerény nézetem szerint a fegyelmet legjobban fenttarthatjuk az által, ha a tanóra kezdetekor első, végeztével pedig utolsó vagyunk a tanteremben; a tanító jelenléte pontossága és rendre szoktatja a legvászottabb gyermekeket is; fődolog az, hogy ítéletünkben következetesség, igazság és szeretet vezéreljen minket; ha a tanító távolléte alatt történnék hiba az iskolában, azért a növendékeket kérdőre nem vonnám, mert a rosszat nem erkölcsi ferdeség hanem bizonyosan erkölcsi tökéletlenségből követték el.

Ha a gyermek iskolai élet alatt, az erkölcsi nevelés, tanítás és fegyelem fen-

tartásában, a leirt módon működünk, azt hiszem, megegyengettük előttük amaz utat, melyen haladva a társadalomnak hasznos tagjai lehetnek. Itt azonban a néptanítónak növendékeik iránti kötelessége nem végződött még el.

A tanügy és a tanítók önállósítását éppen az által fogjuk helyes eszközök által keresztül vinni, ha úgy vezetjük a sok veszélynek kitett ifju embert az iskolai életen kívül is, hogy beismerje, miként Isten és szülei után tanítójának köszönhet legtöbbet, így aztán a nép a tanítót a társadalom legfontosabb tényezőjének fogja tekinteni.

Ha óvatosan kell működni a lelkiismeretes tanítónak az iskolában, hogy az álműértők által semmivé ne té essék: még vigyázóbbnak kell lennie a társadalommal szemben. Míg műveletlennek tartják akkor, ha a köznéppel iránt nyájas és leereszkedő, mint elbizakodott gőgöst kerülik, ha a miveltebb osztálylyal szemben, önbeszédetere támaszkodva, nem hajlandó szolgál szerezpre vállalkozni.

Sajnos dolog, de igaz, a mit halhatatlan Eötvösünk mond Karthausijában: „Az emberiség miveltebb része a közvélemény felett, a műveletlenebb osztály pedig a közvélemény alatt állani képzei magát.” Ki lenne alkalmasabb összekötő kapcsa e két szélsőségeknek, mint a néptanító. Míg a miveltebb osztálylyal szemben — állásának fontos voltát érezve — nem hizelkedő, avagy nyegle, hanem őt megillető tekintélyes állást igyekezik elfoglalni, addig a népet jóakarattal oktatja, s óvakodik a léha beszédektől; így az első szerénységeért, emez utóbbi tudományáért fogja az őt megillető polezra emelni a társadalom lépeszétén.

Hogy pedig a néptanító valóban összekötő kapes legyen a különböző műveltségi fokozatú nép között, igyekezzék köznevelődési helyeket felállíttatni, vagy ha azok megvolnának, időközönként felolvasásokat tartani; ezáltal lassankint lerombolná azon válaszfalakat, melyeket a pénz emel a társadalomban.

Buzgólkodjunk különösen az iskolai népkönyvtárak felállításán, mert ez azon legbiztosabb köznevelődési eszköz, mely által a régi megszokott balvéleményeket magyar földműves népünk életéből kiküszöbölhetjük. Ekkor eljön nemsokára az idő, melyben az új nemzedék nem az erkölcsrontó ponyvairodalmat tekintti könyvtárnak, nem a eszióból meríti természettudományi ismeretét, s nem a malom alatti politizálásban találja gyönyörűségét.

Igyekezzünk a köznéppel hathatós pártfogásába ajánlani a közügyeket, világosítsuk fel őket, hogy egy eszeget, mint az ősszet az átkos viszály és pártoskodás sietteti az enyészést sirja felé; serkentjük őket testvéries egyetértésre; értesítsük meg velök, hogy az erős akarat minden akadályt legyőz; szoktassuk a lemondás és békéttérés erényeihez, hogy személyes sérelmeiket el tudják felejtetni, midőn közügyekről van szó; mindenkifelett pedig legyünk mi valódi polgárai a hazának, úgy az erkölcs-világ, mint a társadalmi élet útján; vigyázzunk, hogy halhatatlan Eötvösünk szavai szerint azok sorába ne essünk, kik „beszélnek, hol tenni, s szereznek, hol áldozni kellene.”

Tanítótársaim! Mindnyájan szívünkön hordozzuk a népnevelés ügyét, barátai vagyunk a tanügy és tanítók önállósítása eszméjének: e czél felé azonban különböző eszközök által törekszünk. Szent lelkesedés és ügyszereket kell csupán magasatos pályánkhoz, melyen a végrehajtó hatalmat képviseljük; a hiven betöltött munkakör legegyenesebb ut tekintélyünk emelésére, önállósításunk megvalósítására, s népnevelés ügyünk felvirágoztatására nézve.

S ha előbb nyelne is el a sir szája, mint eszménk diadalra juthatnak: nyugodtan nézhetünk a jövőbe, mert oly nemzedéket neveltünk, mely lelkesedni tud a kulturális eszmékért s hathatós támogatója lesz a jövő néptanítóinak.

G. R.

H i r e k.

Főúri esküvő. Monyorókeréki és monoszlói Gróf Erdődy Imre es. és kir. kamarás, a magyar főrendiház örökös tagja, Váraszdvármegye örökös főispánja, a bajor kir. házi Szent György-lovagrend lovagja stb. és neje szül. wall- és sonnenthurmi Migazzy Irma birodalmi grófnő, es. és kir. palota és csillagkeresztes hölgy örömmel tudatják leányuknak monyorókeréki és monoszlói Erdődy Ilona grófnőnek; glatzi és machlandi Hardegg János birodalmi gróffal, es. és kir. kamarás-, a 15. sz. dragonyosrezd tart. hadnagya- és a souv. máltarend tisztb. lovagjával, glatzi és machlandi Hardegg Miksa Jenő birodalmi gróf, alsó-ausztriai tartományi örökös főpohárnok, stajerszági fősztyalnok, es. és kir. kamarás stb. és neje szül. de la Fontaine d'Harcourt Unverzagt Alice birodalmi grófnő, es. és kir. palota- és csillagkeresztes hölgy és a souv. máltarend tisztb. holgye fiával történeti házassági egybekelését. Az egyházi esküvő folyó hó 15-én tartatott meg a legszűkebb családi körben a galgóczi várkaplomban.

Személyi hir. Kovách Sebestyén Lajos kir. ügyész mint örömmel vesszük tudomásul, betegségéből felépülve, hivatalának vezetését újból átvette.

A tisztviselőkkel szemben. Több oldalról kértünk fel nyilatkozattételre, hogy mondjuk meg, milyen véleménynyel viseltetünk azon tisztviselőkkel szemben, a kik hivatalaikban megmaradnak. Helytelen, hogy e nyilatkozatot provokálják tőlünk, mert lapunk irányatmaga adja meg a választ és csak nem képzeli senki sem, hogy mi pellengére állításokkal fenyegetődzünk. Ezt nem tesszük meg. Mert nem áll módunkban, hogy a tisztviselők kártalanításáért magunk vállaljunk felelősséget. Aki a vármegye közönségének ígéretében megbizik, az a vármegye határozatához alkalmazkodjék. Aki ingadozik, vagy aki nem bizik meg, az tegyen úgy, amint legjobbnak tartja. Mi bizunk a vármegye közönségének ígéretében, hogy nem szájhőkös volt határozata, hanem hogy komoly hazafias érzés. Aki ezt nem hiszi el Barsvármegye közönségéről, azt mi már meggyőzni nem fogjuk tudni.

Rendkívüli közgyűlés. Barsvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 10 órakor Aranyosmaróton a székház nagy termében rendkívüli közgyűlést tart, a melynek tárgysorozata a következő: 1. a vármegye által folyamatba tett ellenállásnak további irányítása, 2. a belügyi kormányzat leirata a főispáni volt helyiségeknek helyreállítására.

A megyefőnök bevonulása. Ismét esendőség és katonaság jelezte, hogy jön a megyefőnök, csak azt nem tudta senki, hogy mikor. Mindenki arra gondolt, hogy bizonyára valamelyik esti vonattal jön. Hogy senki észre ne vegye. Mert nem lehet valami nagy élvezet hasonló jeleneteknek szenvedő alanya lenni, mint amilyenekből a mi megyefőnökünknek már része volt. De úgy látszik Sényi Kálmán bátor egyén. Legalább annak kell lennie a mai viszonyok mellett, ha 1. nappal érkezik meg, ha 2. be mer vonulni városunkba minden különösebb karhatalom igénybevétele nélkül. Megjegyezzük, hogy bár alapjában véve senki sem gondolt a megyefőnök ur testi épségének veszélyeztetésére, a közvélemény mégis így nyilatkozott róla. De a megyefőnök ur személyéről lapunk más helyén szólunk. Lássuk a bevonulás részleteit. Délben érkezett Sényi Kálmán. Fél zászlóalj vadász katonája várta. Ellenben egyetlenegy kocsis sem. Allitól fog fel akarták egy kocsira ültetni, de a kocsis nem akart vállalkozni rá. Így hát aztán gyalogszerrel volt kénytelen neki indulni a városnak. Hogy hogy nem, senkinek fogalma róla nincs, mint mikor tűzvész üt ki a faluban, úgy terjedt el híre a faluban, hogy megérkezett a megyefőnök. Megélnékültek az utcák és egyszerre csak azt vették észre, hogy rengeteg tömeg veszi körül a gyalogszerrel bevonuló ven-

déget, akinek persze egy két esendő volt a közelében és így a tömeg felháborodásától azért mégsem kellett nagyon tartania. habár az is igaz, hogy azzal az egy két esendőrel a tömeg igen könnyen elbánhatott volna. Dehát a tömeg fékezte indulását. A verbális iniuriával is megelégedett. Óriási lármá volt hallható, füttyülés, sivitás, mindenféle a fülnek legkevésbé sem kellemes hang. S közben csak úgy repültek a gazember, hazaáruló és más ismert epiteonok. Mig végre a szállódába ért Sényi és a tömeg szép esendben elszórt.

Utban a nemzeti állam felé. Utolsó számunkban már megemlékeztünk a kistapolcsányi műkedvelői előadásról, mely nem volt az a konvencionális önezelő „műkedvelés”, mely annyira jellemzi már az ilyen előadásokat, de uttörő lépés a legeszményibb czélok felé. Ma mintegy folytatásképen ismét foglalkozunk a kistapolcsányiakkal. E hó 17-én, szombaton már negyedszer került színre Guthi bohózata a „Házasodjunk”. Ma, negyedszer is oly számban jött a közönség, hogy szószoros értelemben minden talpalatnyi helynek volt gazdája. Kistapolcsány társadalmának minden rétege, sőt a vidék is képviselve volt. Az előadás most is várakozáson felüli volt. Ez alkalommal az előadást tánc is követte, mely reggelig tartott. Ez iránt teljes volt az érdeklődés. A táncosok nagy száma még reggel is alig fogyott. Mérlegelve a fent elmondottakat, de azokat is, melyeket részben már elmondtunk mult számunkban, súlyos igazságot kell megállapítanunk. Az az eszme, melyet a rendező főtanító ez előadással szolgált, óriási erőt követelt. Nemesak anyagi nehézségek, de gyűlölet, más emberi gyengeségnek pedig egész raja álta utját nem minden taktika nélkül. A magyarság küzdelmeibe egy új lánc kapcsolódott. Ez a lánc kell hogy teljes erővel győzedelmeskedjék Kistapolcsányban is. Sajnos, az a taktika, melylyel szemben ez áll, hasonló a háborúk legnehezebbjéhez, a guerilla harcához. Azzal a tudattal állapítjuk ezt meg, hogy a mi reményeink jó vezér kezében vannak, kinek nemzeti szempontból is a legmesszebbmenő kötelességérzete van. Eötvös mondja: „Kevés embernek van annyi ereje, hogy a körülmények rohamának, melyek őt állásában ostromolják, saját erejével ellentállni tudjon s biztosan csak az állja meg helyét, ki magát ahhoz kötelességeinek erős kötelékével lánczolva érzi.”

A siketnémák körmöczbányai intézetében az 1906—1907. tanévben 15 első osztályú növendék vétetik fel. Felhivatnak az érdekl. szülők, hogy a főlvetel módzatainak megállapítása végett minél hamarabb jelentkezzenek az intézet igazgatóságánál, illetőleg 7—12 éves gyermekeiket jelentsék be.

Egyenruha szállítása a posta és távirda altisztek és szolgák részére. A pozsonyi m. kir. posta és távirda igazgatóság a területében alkalmazott posta és távirda altisztek és szolgák egyenruházatának elkészítésére nyilvános versenytárgyalást hirdet. Az erre vonatkozó ajánlatok folyó hó 26-ig déli 12-ig a pozsonyi m. kir. posta- és távirdaigazgatósági segédhivatal vezetőjénél nyújtandók be, a kinél a közelebbi feltételek is betekintheők.

Fekete zászló a vármegye házában. Hogy híre érkezett az országgyűlés feloszlásának, — Simonyi Béla vármegyei alispán kitűzette a fekete zászlót, mint a nemzeti gyász jelét. Mindnyájan tudtuk a kitűzés értelmét és észre lehetett venni hogy mindenkit meghatott a fekete zászló. Kell is, hogy lelkünk egész mélyéből érezzük át hazánk mai rossz sorsát, mert ha igaznak lehet mondani azt, hogy az öröm közelebb hozza az egymás mellett küzdő embertársakat, még igazabb lehet az, hogy viszont a közös bánat, a közös gyász még inkább összefűz embert emberrel. De bár ne volna mégsem már gyász és bánat; bár kiderülne a magyar haza ege és az öröm fénysugarai törnének már elő a szétfeszülő felhők mögül. Nincs mást tennünk, mint

összetartanunk és türelemmel várunk be a szebb jövő hajnalhasadását.

Kinevezés. Szártóry Kálmán az aranyosmaróti postahivatalhoz beosztott gyakornokot a kereskedelmi minister postatisztá nevezte ki. A népszerű fiatal tiszt előléptetéséhez őszintén gratulálunk.

Ne csüggedjünk. Erős megpróbáltatások idejét éljük. Midőn az ország mai és jövő bizonytalan állapota felett elmélkedünk, nem esoda, ha aggódó lelkünk kétségbeesik. De nekünk még sem szabad csüggednünk. Nehezebb idők is átélt már a nemzet. Ha tatárjárás és törökpusztítás nem ártott nemzeti létünknek, jöhet nyomor és végtelen szerencsétlenség, — nem kell félnünk. El azért a nemzet és élni is fog. Örökké. Mindég. Mig emberek szabadságért tudnak lelkesedni és szent eszméért élni és meghalni. Ne csüggedjünk

Tettleges tüntetés. Lapunk zártakor értesülünk róla, hogy a főispán kíséretében megérkezett Steinkogler Jánost, a főispán által már kinevezett tb. megyei főjegyzőt tegnap reggel tettlegesen bántalmazta néhány mesterlegény. A hazafias lelkesedésnek ilyenét való megnyilatkozását annyival is inkább helytelenítenünk kell, mert az ilyesmivel nem hogy használnak annak szent ügynek, melyet képviselni akarnának, de csak ártanak és maguk kiszák meg a levét. Emlékezetébe idézzük mindenkinek Dr. Rudnyánszky Titusz aranyosmaróti főszolgabíró hirdetésményét, melyben nyugalomra inti a közönséget. Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy az efféléktől tartozkodjék mindenki.

Ki felelős a tisztviselőkért. Ezzel az ügygyel terjedelmesebb cikk keretében kellene ugyan foglalkoznunk, amit nem is fogunk elmulasztani, de már e helyütt is érintenünk kell a kérdés lényegét. Min mulik a tisztviselők hivatalban maradására? Azon, hogy a vármegyék sem az önkéntes újjonczok kiállítására, sem az önkéntes adók beszolgáltatására körül segédkezni nem akarnak. Hát mi az ördögnek merül fel ez a kollisio? Ha nem jelentkeznének újjonczok és nem fizetnének önkéntesen adót, nem volna kollisio. Tessék kérem gondolkodni ezen. Jutott-e ugyan valakinek eszébe az, hogy dúsgazdag Szent-Iványi urammal bármiképp is éreztetnék azt, amért ő és társai, min pl. a taszári plebános mennyi bajt szereznek a tisztviselőknek? Ugy-e nem. Hát kutyát ér az egész kiabálásunk, amíg ép a vármegye közönsége arra az erkölcsi magaslatra sem tud emelkedni a maga egészében, hogy a mit maga elhatároz, azt maga meg is tartja. Ez nem ellentmondás lapunk más helyén közlöttel. Mert a többséghez van bizalmunk, de mit ér ez, ha a kisebbséggel, mely esetleg ép a vagyonosabb fele lehet, még sem boldogulunk. Itt a bibi. Itt kell az orvosságot beadni. Ha itt nem lehet segíteni a bajon, akkor csak szánalmasan fogunk mindig vergődni.

Vidékünk győzelmét jelenti az a hir, hogy egy kiváló és tökéletességben felülmulhatatlan motor és pedig a drezdai motorgyár hírneves gyártmánya vidékünkön is terjed, a mit mi örömmel regisztrálunk. Ajánljuk ezen legrégebb motorgyár hirdetését b. olvasóink figyelmébe.

Műkedvelői előadás. A verebélyi „Katholikus Kör” folyó hó 21. és 25-én saját pénztára javára a kör helyiségeiben műkedvelői előadást rendez, színre kerül „Nem házasodunk”. A vasárnapi előadás után jelmez bál lesz.

Kinlódás és szenvedés jut annak osztályrészül, ki nem elég figyelmes arra, hogy egészségét megóvja s ha már megbetegedett, hogy a biztos orvosságot megtalálja. Ezer és ezer ember küldött hálás köszönőlevelet azért, mert kinos esuz és köszvényes bajából oly könnyen gyógyult meg a Zoltán-féle kenőcs használatára által, mely kenőcs üvegenként 2 koronáért kapható a Zoltán-féle gyógyszerházban, Budapest V., Szabadságtér s ezt jó tudni mindenkinek, ki testében szaggatást s csontjaiban hasogatást érez.

74 kitüntetés
és
állami érem!

10,000
motór a legtelje-
sebb megelégedésre
szállítva.

Drezdai motorgyár r.-t.

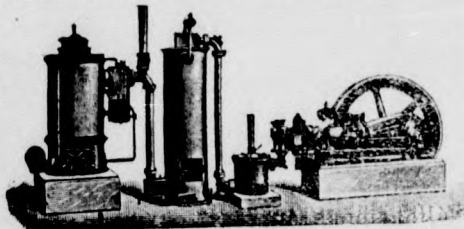
(ezelőtt Hille) fiktellepe:

GELLÉRT IGNACZ és TÁRSA

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 41. sz.

Telefon 12-91.

Benzinmotórok, légszeszmotórok, nyers-
olajmotórok, szesz- (spiritus) motórok, acety-
len-motórok, Benzinlokomobilok cséplésre.

Szivógáz (generátoros)-motórok a legmo-
dernebb és legteljesebb, beigazoltan a leg-
olcsóbb üzemeltetést nyújtó erőgépek.

A drezdai motór világszerte elismer-
ten a legkínálóbb gyártmány. Kipróbált tö-
kéletes szerkezet. Válogatott legjobb anyag-
ból a legszólidabban és a legpontosabban ké-
szítve.

Tartós! Sok évi használat után sem
szorul reparatúrára. Feltétlenül üzembiztos.
Kezelése rendkívül egyszerű. Az üzemköltsé-
gek a legelőnyösebbek.

Drezdai motórok üzembiztos megte-
kinthetők számtalan iparvállalatban és urad-
almak gazdasági üzemében: malmokban,
téglaiparákban, fémgyártásban, faiparban,
vízmelő (szivattyú) telepeken, gazdasági
takarmány-kamarákban, tejgazdaságokban,
cséplésnél stb. stb.

Teljes üzembiztosítások (malmok, gaz-
dasági üzemek, közlekedési-szerkezetek stb.)
szakszerű szállítása.

Felvilágosítások és költségtervezetek
készítéssel adatnak.

Legmesszebb menő jótállás! Ked-
vező fizetési feltételek!

6371/1905. Újabb árverési hirdetmény.

Az aranyosmaróti kir. törvényszék mint tkvi
hatóság közzé teszi, hogy Dr. Munk Mór ügyvéd
által képviselt Oszlányi Takarékpénztár r. t. végre-
hajtónak Kosztolányi Kálmán és Polónyi Lujza
végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyben
2515 korona 40 fill. tőke, ennek 1884. évi január hó
1-től járó 6% kamatai 171 korona 30 fill. eddigi,
18 kor 75 fillér jelenlegi és még felmerülő költsé-
gek erejéig ezen kir. törvényszék területén levő kö-
vetkező ingatlanokra u. m.: Kosztolányi Kálmának
az alsókamencezi 42 sz. tjkvben A 1 1-9 sz. alatt
foglalt birtoktestbeni 3108 korona 65 fill. be-
sértéku 77/86 részére a végrehajtási árverést elrendeli és
annak Alsókamencez község házában a végrehajtató
vagy képviselője közbenjöttével leendő fogantosi-
tására határnapul 1906. évi március 8. napjának
délutáni 9 órája tüzetik ki azzal, hogy az ingatlanok
a kikiáltási áron alul is eladhatók.

Kikiáltási ár a fentebb külön-külön kitett
beesérték.

Bánatpénzként kötelesek a vevők a kikiáltási
ár 10% át készpénzben vagy óvadékképes papir-
ban letenni.

A vételár 3 egyenlő részletben és pedig az
1. részletet az árverés jogerőre emelkedésétől szá-
mított 30 nap a 2-ik 60, a 3-ik 90 nap alatt fizetendő.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos
órák alatt ennél a tkvi hatóságnál és Alsókamencez
község bírójánál is megtekinthetők.

Aranyosmaróti kir. törvényszék mint tkvi ható-
ság 1905. évi december hó 31-én.

Króner, kir. törvényszéki bír.

674 és 725 Póthirdetmény.

1906

Az aranyosmaróti kir. törvényszék mint tkvi
hatóság közzé teszi, miszerint a Dr. Belicza Pál
ügyvéd által képviselt Uhlár Jakab és Zsák György
végrehajtónak Krajcsese Mihály és neje szül.
Dubina Magdolna pázsiti lakos végrehajtást szen-
vedő elleni 366 korona s jár. iránti végrehajtási
ügyében 6193/905. sz. a kibocsátott árverési hir-
detményben a pázsiti 4. sz. tjkvben A 1 1-8 sz.
10 36 41 51 56 59 64 67 hrsz és A 1 14 sz. közös
legelő és erdőterületéből álló ingatlanból őket meg-
illető 2/3 jutalékra 1048 korona kikiáltási áron
1906. évi március hó 7-ik napjának délutáni
10 órájára kitűzött árverés az 1881. évi LX. t.-cz.
167. §-a alapján Schlesinger Tóbiás végrehajtató
érdekében is 180 és Dr. Török Mór érdekében is
430 kor tőkekövetelés s jár. kielégítése végett meg-
tartatni fog.

Aranyosmaróti kir. törvényszék mint tkvi hatóság
1906. évi február hó 10-én.

Króner, kir. törvényszéki bír.

53 Arverési hirdetmény.

1906

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX.
t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közzé teszi,
hogy az aranyosmaróti kir. járásbíróságnak 1905.
Sp II 189/3 számú végzése következtében hivatalból
Schvarcz Regina javára Fekete Ferencz ellen 29
kor. 40 fillér s jár. erejéig 1905. évi szeptember hó
28-án fogantatosított kielégítési végrehajtás utján le-
és felülfoglalt és 610 koronára becsült következő in-
góságok u. m. butorok nyilvános árverésen eladhatók.

Mely árverésnek a fenti kir. járásbíróság 1905.
évi V 379/4 számú végzése folytán 29 kor. 40 fill.
tőkekövetelés és eddig összesen 42 kor. 20 fillér-
ben bíróság már megállapított költségek erejéig
Aranyosmaróthon a helyszínen leendő eszközzésére
1906. évi február hó 28-ik napjának délutáni
9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szán-
dókozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz.
107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mel-
lett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron
alul is el fogják adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat más-
ok is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX.
120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Aranyosmarót, 1906. évi február hó 17-én.
bagotai Lengyel Aurél kir. bír. végrehajtó

Malom és földeladás.

Fekete-Kelecsényben 1 kőre
járó patakmalom hozzátartozó
3 hold szántó és nagy kert szabad
kézből eladó. Bővebb felvilágosi-
tás nyerhető: Rakovszky La-
jos szijgyártónal, Aranyosmarót.

Szivarkahüvely

ujdonságok

kaphatók

BRUNCZLIK I.

könyv- és papirkereskedésében

„HERO“

Fővárosi Fényképnagyító és
Olajfestmény Műintézet

Budapest, V., Bálvány-utca 21. szám.

Ajánlja a legújabb technikai módszer szerint előállítandó
fényképnagyításokat brom, pastel, aquarell és olajpapiron,
valamint valódi vászonolajfestményeket, Jutányos árak!

Mintaképkiallítás, a hol megrendelések is elfogadhatók:
a Dóczy könyvnyomdában Aranyosmaróthon,

Férfi és női czipők

a legizlésebb kiállításban a legjutányosabb árak
mellett megrendelhetők nagyban és kicsinyben.

Bernstein Mór czipőgyárában

UJPEST, Arpad-utca 21. szám.

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltenek.

Hirdetések

lutányos áron felvétetnek
japunk kiadóhivatalában.

Dóczy nyomda Aranyosmarót.

K O C S I- acetylen-lámpák!

Gözeke-, kocsirud-, spitzbogen-,
asztali-, udvari-, kerti-, utcai-
és istálló-

acetylen-lámpák.

BARDI JÓZSEF

BUDAPEST,

VI. kerület, Gyár-utca 10. szám alatt

(Andrássy-ut és Királyutca között.)

Árjegyzék ingyen. Törvényesen védve.

Pályázat.

Aranyosmarót nagyközségnél egy rend-
őri állás van üresedésben.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy a
magyar és tót nyelv bírását igazoló okmá-
nyokkal felszerelt kérvényeiket Aranyos-
marót község bírójához nyújtsák be, ahol
a pályázati feltételeket illetőleg bővebb
felvilágosítás is nyerhető.

Kiadó szoba.

Egy külön bejárattal butorozott
szoba kiadó. Címe a kiadóban